
Є.І. Бородін

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСВІТА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Освітня галузь області складається з більш як тисячі шкіл, в яких здобуває освіту близько 415 тис. учнів. У 66-ти закладах професійно-технічної освіти навчається 39 тис. вихованців.

Вища освіта регіону представлена майже 100 вищими навчальними закладами та відокремленими підрозділами, які охоплюють навчання понад 164 тис. студентів. При цьому 13 вищих навчальних закладів III-IV та 27- I-II рівнів акредитації мають ліцензію на підготовку фахівців економічного профілю.

Щорічно 2,5 тис. молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів розпочинають свою трудову діяльність на підприємствах і установах нашої області.

Всі вони мають змогу прослухати курс "Інвестування". Зміст цієї дисципліни, тематичний план та література програми дає уявлення про те, як формується у студентів знання закономірностей процесу інвестування як вітчизняними, так і іноземними інвесторами. У вищих навчальних закладах вивчаються принципи та мотиви залучення інвестицій вітчизняними товаровиробниками. Таким чином, у студентів формується аналітичне мислення у галузі інвестування.

На думку працедавців, молоді фахівці володіють основами інвестиційної діяльності та успішно застосовують отримані знання на практиці.

Позитивним прикладом іноземного інвестування у вищу освіту України може слугувати робота Дніпропетровського жіночого коледжу "Бет-Хана", де за підтримки ізраїльського капіталу надаються освітні послуги громадянам нашої країни. Після закінчення коледжу вони отримують два дипломи про вищу освіту: український та ізраїльський.

Внутрішні та зовнішні інвестиції дають можливість розвиватися вищій школі, вирішувати нагальні питання: розраховуватися за енергоносії, проводити поточні та капітальні ремонти, обновляти матеріально-технічну базу тощо.

На жаль, іноземні інвестиції в освіту, на нашу думку, не є достатніми, і прикладів їх залучення в області небагато.

Профтехосвіта Дніпропетровщини одна із перших в Україні розпочала співпрацю з європейськими країнами, зокрема з Данією, щодо підготовки робітничих кадрів за світовими стандартами. Ще у 1996 р. управлінням освіти Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Міністерством освіти України разом з фахівцями Данії було прийнято рішення про підготовку на базі чотирьох професійно-технічних навчальних закладів сільських районів нової для України професії – фермер. Розроблено чотирирічний навчальний план та українсько-датську експериментальну програму, яка передбачає адаптацію датської технології підготовки фермерів до умов нашої країни. Програма була розрахована на декілька років.

На сьогодні підготовлено близько 250 фермерів. Міністерством освіти і науки досвід цього експерименту використано при розробці навчальної програми “Робітник фермерського господарства”, а вже з 2002 р. її впроваджено в усіх сільських профтехучилищах України.

Другим етапом співпраці з Данією стало укладення угоди щодо підготовки фахівців з металообробки. З липня 1999 р. в області спільно з представниками Данії були розроблені навчальні плани і програми, за якими в 4-х ПТНЗ почалась підготовка кваліфікованих робітників машинобудівного профілю.

Необхідно відзначити, що головне завдання експерименту – формування у майбутніх спеціалістів професійної компетентності, навичок праці в умовах ринкових відносин, готовності до ухвалення нестандартних рішень, надання юридичних, економічних знань. Загальна сума інвестицій у виконання цих двох програм становила близько 300 тис. дол. США. Кошти були виділені за першою програмою урядом Данії, за другою – Європейським фондом освіти.

З 2003 р. започатковано програму створення на базі навчальних закладів будівельного профілю регіональних навчально-практичних будівельних центрів з впровадження в навчально-виробничий процес нових будівельних технологій та матеріалів. В області заплановано створення трьох таких центрів. Генеральними інвесторами навчально-практичних центрів стали компанії “Хенкель Баутехнік” і “Полірем”, які виробляють нові будівельні матеріали. Загальна сума інвестицій у цю програму на сьогодні незначна (до 10 тис. грн), але перспектива і прогнози є обнадійливими, оскільки розвиток нових технологій і матеріалів значно випереджає підготовку відповідних фахівців, які повинні працювати в даній галузі.

З листопада 2003 р. у Дніпропетровській області проведено моніторинг можливостей підприємств і професійно-технічних навчальних закладів з питання підвищення ефективності підготовки і перепідготовки робітників в умовах виробництва. В трьох областях України (в тому числі і Дніпропетровській) з 2004 р. передбачено здійснення цільової програми за підтримки Європейського фонду освіти. Сума інвестицій має становити близько 3 млн. євро.

Відомо, що досі економіка була пріоритетним предметом переважно в елітних або спеціалізованих (профільних) школах. Сьогодні кількість шкіл, у яких викладається економіка, значно зросла.

Згідно з навчальними планами, затвердженими Міністерством освіти і науки України, всі учні 10-х, 11-х класів області (а це близько 70 тис.) вивчають курс “Основи економіки” з розрахунку одна година на тиждень. У спецкурсі “Основи підприємницької діяльності, основи менеджменту”, яким охоплено 30 % учнів, є тема “Інвестиція”.

У семи регіонах області (м. Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ, Кривий Ріг, Павлоград, Нікополь, Жовті Води, Новомосковськ) створено спеціалізовані ліцеї, а також школи з профільним вивченням економіки.

На жаль, географія спеціалізованих шкіл та ліцеїв свідчить про те, що в жодному закладі сільської місцевості економічні дисципліни не вивча-

ються поглиблено. виправити таке становище можна за допомогою системи дистанційного навчання. Над цією проблемою ми працюємо.

Слід зазначити, що майже 34% випускників шкіл пов'язують своє майбутнє з економічною наукою. Про це свідчить збільшення кількості учасників III етапу Всеукраїнської олімпіади з економіки, яка проводиться вже 6 років підряд.

Якщо у минулому році у III етапі Всеукраїнської олімпіади взяли участь 60 учнів, то в 2004 р. – 98, з них 30 стали переможцями.

При Малій Академії наук працює секція “Економіка” (керівник – Лакей І.М., викладач Дніпропетровського національного університету). Позитивним є те, що кількість членів секції зростає з року в рік. Щорічно вони посідають призові місця на Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт членів Малої Академії наук. Так, у минулому році це було I місце, а у 2004-му – II, III місця.

При обласному центрі науково-технічної творчості з 1992 р. працює бізнес-клас, в програму якого входить вивчення прикладної економіки та комп'ютерної підтримки. У 2003 р. 25 % учнів бізнес-класу вступили до вищих навчальних закладів економічного напрямку.

У лютому 2004 р. Київський національний університет ім. Т.Г.Шевченка проводив Всеукраїнський форум з економіки. Команда нашої області посіла почесне II місце (керівник – Жартков О.І., викладач економіки спеціалізованої СЗШ № 9 м. Кривий Ріг).

У цьому ж році у Харкові Харківський економічний університет проводив Всеукраїнську олімпіаду “Економіст-2004”, у якій взяли участь учні нашої області (Українсько-американський ліцей Національного гірничого університету, гімназія № 95 м. Кривий Ріг, СЗШ № 10 м. Нікополь).

За підсумками олімпіади, учень 11 класу Українсько-американського ліцею Борисенко Сергій зарахований на I курс економічного факультету вищезазначеного університету.

З метою застосування знань, отриманих на уроках економіки в школі у змодельованих ситуаціях, наближених до реального життя, надання можливості неформального спілкування та виявлення творчих талантів та здібностей молоді 15 травня 2004 р. в Дніпропетровську був проведений перший міський чемпіонат з настільної фінансово-економічної бізнес-гри “Фінансовий Геній” під назвою “Моє успішне фінансове майбутнє” серед учнів старших класів 12-ти учбових закладів міста (СЗШ №1, 19, 31, 36, 58, 81, 131, 136; 100-ліцей; Українсько-американський ліцей Національного гірничого університету, 5-та приватна школа, школа Валентини). В чемпіонаті взяли участь 36 учнів. Чемпіонат підтвердив необхідність використання інтерактивних методів навчання в процесі вивчення предмету економіки.

У навчальних закладах Дніпропетровська впроваджується програма “Джуніор Ечівмент України”, яка сприяє вивченню основ економіки.

Обмеженість у бюджетному фінансуванні освітніх установ на розвиток їх матеріальної та науково-методичної бази стимулює розробку проєктів з інвестування навчальних закладів позабюджетними коштами.

Активно працює у цьому напрямку Жовтоводська гуманітарна гімназія ім. Лесі Українки з поглибленим вивченням іноземних мов (директор – заслужений учитель України Ткаченко В.І.). Гімназія взяла участь у 12-ти проєктах і програмах. За 10 років свого існування гімназією було залучено від міжнародних фондів та організацій близько 40 тис. дол. на зміцнення матеріально-технічної бази, підвищення кваліфікації вчителів та навчання учнів за кордоном.